

С Т А Н О В И Щ Е

от

проф. д-р Рени Георгиева Христова-Коцева,
член на научно жури
по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
в Бургаски свободен университет

Област на висше образование 1. Педагогически науки
Професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна и начална училищна педагогика, медийна педагогика)
Обявен: в Държавен вестник, бр. 82/14.10.2022 г.
Кандидат по конкурса: гл. ас. д-р Златина Георгиева Димитрова, преподавател в Бургаския свободен университет
Основания за изготвяне на становището: Заповед на Ректора на БСУ № ЛС/53 от 02.12.2022 г

I. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Бургаския свободен университет, е обявен в ДВ бр. 82 от 14. 10. 2022 г. Спазени са всички изисквания на ЗРАСРБ и на Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в БСУ. Гл. ас. д-р Златина Георгиева Димитрова е единственият кандидат в конкурса.

II. Данни за кандидата, участващ в конкурса

Гл. ас. д-р Златина Димитрова има две завършени магистратури във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” – „Теология” (1998 г.) и „Предучилищна и начална училищна педагогика” (2015 г.).

Професионалната си кариера започва като журналист, а след това и като заместник-главен и главен редактор на в. „Янтра ДНЕС”. В продължение на година и половина е начален учител в ОУ „П. Р. Славейков”, гр. Велико Търново (септември 2020 – февруари 2022).

През м. май 2021 г. успешно защитава дисертация на тема „Формиране на медийна грамотност на ученици от 4. клас чрез извънкласни форми на работа” и придобива ОНС „Доктор” по 1. 3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература /I-IV клас/).

Началото на академичното ѝ развитие е като хоноруван преподавател във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” към Педагогически факултет по „Методика на обучението по български език и литература”. От 2019 година до момента води семинарни упражнения, хоспитиране, текуща педагогическа практика и стажантска педагогическа практика в специалностите: „Предучилищна и начална училищна педагогика”,

„Начална училищна педагогика и специална педагогика”, „Начална училищна педагогика и чужд език”. От 2022 г. е гл. асистент по Педагогика в Бургаския свободен университет, където обезпечава лекционни курсове, семинарни упражнения и учебни практики в специалностите: „Предучилищна и начална училищна педагогика”, „Начална училищна педагогика и чужд език”, „Журналистика и връзки с обществеността” и „Психология”.

Участва в национални и международни проекти.

Реализирала е мобилност с цел практика по програма „Еразъм+” в Българско неделно училище „Българче” в град Неапол, Италия (февруари – април 2019 г.).

Владее английски и руски език.

Представените биографични данни свидетелстват за амбициите на гл. ас. д-р Златина Димитрова за професионално и кариерно развитие на университетски преподавател и изследовател.

III. Описание на научните трудове, с които кандидатът участва в обявения конкурс

Гл. ас. д-р Златина Димитрова е представила 13 публикации, с които участва в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”. Научната продукция на кандидатката включва:

- **1 монография** – хабилитационен труд;
- **1 книга** на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор";
- **1 студия**, публикувана в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете;
- **2 статии и доклади**, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;
- **8 статии и доклади**, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

Публикациите могат да бъдат групирани в следните **направления**:

1. Теоретични и приложни аспекти на дигиталната компетентност в детската градина и в началното училище (№1, 2, 7, 9, 11, 12, 13).
2. Теоретични и приложни аспекти на медийната педагогика (№2, 9, 11, 12).
3. Методиката на обучение по български език и литература в начална училищна възраст (№ 3, 5, 9, 11).
4. Началното образование и съвременните образователни технологии (№5, 8, 11).
5. Педагогиката на висшето образование (№4, 6, 7, 12).
6. Неформалното образование (№6).
7. Публикации в областта на медийната комуникация (№10).

Сред тях важно място заема монографията **„Дигитална трансформация – компетентност и креативност в детската градина и в училище”**. ЕКС ПРЕС – Габрово, 2023, 232 стр. ISBN 978-954-490-767-9.

Монографичният труд е посветен на актуални за педагогическата наука проблеми – формиране на дигитална компетентност и дигитална креативност в детската градина и в началното училище. В българската образователна система педагогическите технологии за формиране на дигитална компетентност и дигитална креативност в предучилищна и в начална училищна възраст са недостатъчно изследвана научна област. А формирането на дигиталната компетентност и дигиталната креативност са базисни компетентности в развитието на личността на съвременното дете.

Монографията е структурирана във въведение, четири глави и заключение, като в първата и втората глава е направена теоретична обосновка на изследвания проблем, а трета и четвърта са с практическа насоченост.

В първа глава са анализирани основните понятия, характеризиращи новата грамотност и ключовите умения в дигиталния свят, като основа за компетентностния подход в образованието. Направен е анализ на съвременната нормативна база и учебна документация по отношение на дигитална трансформация, ключови компетентности и учебно съдържание в Р България, както и тяхното унифициране с изискванията на Европейската комисия.

Във втора глава въз основа на авторско проучване сред ученици в начална училищна възраст, родители и учители, са представени специфичните възрастови характеристики на децата „Алфа“ и особеностите в тяхната дигитална социализация. Специално внимание е отделено на влиянието на родителите върху дигиталното развитие на децата, което е сравнително нова величина в партньорството родител – дете и в семейните и обществените възпитателни и образователни взаимодействия. Изследвана е готовността на детските и начални учители за настъпилата дигитализация в образованието с цел критичен подбор и компетентно използване на дигиталните ресурси в образователния процес. Разгледани са съвременните тенденции и изисквания към компетентностите на педагозите на базата на Европейска рамка за дигиталната компетентност на преподавателите, известна като DigCompEdu, и стандартите на Международната асоциация за развитие на информационните технологии в образованието /ISTE/.

В трета глава са представени различни аспекти на педагогическото взаимодействие и възможностите за формиране на дигитална компетентност и дигитална креативност в детската градина. Предложеният модел за дигитална детска градина като образователна екосистема, както и варианти за приложение на дигиталните технологии в познавателната

работа с деца в предучилищна възраст са съобразени с възрастовите характеристики и прецизно интегрирани във формите на педагогическо взаимодействие.

Четвърта глава предлага педагогически подходи за формиране на дигитална компетентност и дигитална креативност в началното училище. Разгледани са моделите за дигитална трансформация в училищното образование във Финландия, Южна Корея и Сингапур, тъй като според автора, в тези държави успешно са въведени програми за технологично обучение, отговарящи на новите предизвикателства и демонстрират постоянно високо ниво на успех на своите ученици. Поставя се акцент на проектно-базираното обучение в дигитална образователна среда и геймификацията (игровизацията) на учебния процес. Представени са новите технологии и формати в дигиталното образование (дистанционно и смесено). Описани са и някои нови форми на обучение чрез опит и сътрудничество, които все по-усилено навлизат в педагогическата практика, подпомагащи развитието на компетенции като креативност, умения за работа в екип, развитие на комуникациите и сътрудничеството в дигиталния свят.

Монографията е адресирана към университетски преподаватели, учители, студенти, родители и всички, които проявяват интерес към теоретичните и практико-приложни аспекти на дигитална компетентност и дигитална креативност.

В монографията **„Медийна грамотност в началното училище”**. **Гаяна – Русе. 2022. 392 стр. ISBN 978-619-7604-26-9** е представен авторски модел за формиране на медийна грамотност на ученици в етапа 1. – 4. клас.

В първа глава е направен задълбочен теоретичен анализ и са дефинирани понятията „медийна среда”, „медийна култура”, и „медийна грамотност”, анализирана е връзката между ключови компетентности, медийна грамотност и нива на ограмотяване в българското училище. Теоретично се обоснова, че формирането на медийна грамотност в началния етап е основна част от процеса на ограмотяване на малките ученици за придобиване на ключовата компетентност „общуване на роден език”.

Във втора глава се разглеждат възможностите за формиране на медийна грамотност чрез формално и неформално образование в етапа 1. – 4. клас. Анализирани са моделите за медийно образование в държави, които имат добри постижения при формиране на медийна грамотност сред малките ученици. Подробно са описани пет авторски варианта за формиране на медийна грамотност чрез извънкласни форми на работа.

В трета глава е представена теоретичната обосновка на експерименталния модел. Детайлизиран е технологичния изследователски процес, осъществен чрез авторски диагностичен инструментариум.

В четвърта глава са обобщени и анализирани резултатите от експерименталното изследване. Апробираният експериментален модел е ценен за педагогическата теория и практика с разработената учебна програма, включваща дейностите за повишаване на медийната грамотност на учениците в извънкласни форми.

Представеният в мототографията модел за формиране на медийна грамотност предлага възможности за постигане на базово образователно ниво на медийна култура на малкия ученик.

IV. Приноси

Приносите в трудовете на гл. ас. д-р Златина Димитрова, са след получаването на ОНС „Доктор”. Авторските интереси и основаните на тях публикации са със специален фокус върху значими аспекти на педагогическата теория и практика. Те разширяват изследователските хоризонти, обогатяват съществуващото професионално познание.

Приноси с научно-теоретичен характер

1. Направен е задълбочен теоретичен анализ на основните понятия за нова грамотност и ключовите умения в дигиталния свят, като основа за компетентностния подход в образованието (№1, 7, 9, 11, 12).

2. Анализирана е съвременната нормативна база и учебна документация по отношение на дигитална трансформация, ключови компетентности и учебно съдържание в Р България, както и тяхното унифициране с изискванията на Европейската комисия. Теоретично са обосновани перспективите за развитие на дигиталната трансформация в детската градина и в началното училище (№1, 7, 9, 11, 12).

3. Проучено и систематизирано е специфичното влияние на родителите върху дигиталното развитие на децата, което е изследователска новост в контекста на партньорството родител – дете и в семейните и обществените възпитателно-образователни взаимодействия (№1, 13).

4. Изследвана е готовността на детските и начални учители за настъпилата дигитализация в образованието с цел критичен подбор и компетентно използване на дигиталните ресурси в учебно-възпитателния процес (№1, 13).

5. Направен е съдържателен анализ на научни концепции за изясняване на основните понятия за медийност и съдържателните аспекти на медийна грамотност сред 7 – 11-годишните ученици, както и възможностите за нейното формиране чрез формалното и неформалното образование (№2, 9, 11, 12).

6. Анализирани са учебните програми по български език и литература в контекста на елементите на медийната грамотност, които присъстват в тях. Систематизирани са възможностите за формиране на медийна грамотност на малките ученици чрез медийни средства, които са

неразделна част от обучението по български език и литература в началния етап (№2, 3, 5, 9, 11).

Приноси с практико-приложен характер

1. Разработен е модел за дигитална детска градина като образователна екосистема и варианти за приложение на дигиталните технологии в познавателната работа с деца в предучилищна възраст (№1).

2. Представен е авторски теоретичен модел за формиране на медийна грамотност чрез извънкласни форми на работа на ученици в 4. клас и пет технологични варианта за обучение. Разработени и апробирани са: диагностичен инструментариум за измерване на равнището на медийна грамотност на учениците; експериментален модел за формиране на медийна грамотност чрез извънкласни форми на работа; експериментална учебна програма с приложение на медийни технологии. Апробираните експериментален модел за формиране на медийна грамотност и експериментална учебна програма са начално въведени в педагогическата практика (№2).

3. Проведено е авторско проучване сред начални учители по отношение на консумацията на медийно съдържание и използването на медийни средства от ученици в етапа 1. – 4. клас. Въз основа на обобщените и анализирани данни е установено нивото на медийна компетентност на педагозите. Правят се конкретни изводи, свързани с необходимостта от специална подготовка с цел формиране на медийна компетентност на настоящите и бъдещите учители (№2, 12).

4. Реализирано е емпиричното изследване, базирано на анкетно проучване сред студенти от БСУ, свързано с практическата подготовка на студентите от педагогическите специалности в условията на модернизация на съвременното образование, продиктувани от новата реалност в постпандемичната епоха. Въз основа на събраните данни са направени изводи и предложения, свързани с практическото обучение на бъдещите педагози (№4).

5. Въз основа на проведено емпирично изследване сред студенти са очертани са теоретични и приложни аспекти на студентския клуб като форма за неформално образование във висшите училища (Студентски клуб „Мисия учител” при Бургаския свободен университет). Чрез изследването е установено, че чрез приложение на методическите инструментални форми на неформалното образование се стимулират: критическото и творческото мислене на бъдещите учители; развитието на техните комуникативни умения и техники; уменията им за работа в екип и отстояване на собствените позиции; по-висока степен на професионална адекватност; прилагане на иновационни техники и стратегии в практиката (ориентирани преди всичко към интеграция между различните видове изкуства) и др. (№6).

V. Преподавателска дейност

Дейността на кандидата за доцент като преподавател оценявам положително.

Лекционните курсове, които провежда гл. ас. д-р Златина Димитрова са обвързани с научните ѝ изследвания и съчетават новостите в образователната теория и практика. Тя е разработила учебни програми и лекционни курсове по дисциплините, които води в бакалавърски и магистърски програми в Бургаски свободен университет: Дигитална компетентност и дигитална култура; Здравно и екологично образование; Педагогическа етика; Работа в мултикултурна среда; ПТ за опознаване на околния свят; ПТ за формиране на математически представи в ДГ; МО по човек и общество и човек и природа в НУ; МО по БЕЛ в НУ; Пресжурналистика; Информационна компетентност в комуникациите; Онлайн комуникации и социални мрежи; Креативни техники. Провежда и практическо обучение: хоспитиране и стажантска практика.

Има 14 електронни курса в системата MOODLE на БСУ, 1 съвместен курс с проф. д-р М. Алексиева към Център за дистанционно обучение, Департамент за квалификация, преквалификация и ПКС и 1 самостоятелен курс към Студентски клубове.

Като хоноруван преподавател към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ води упражнения по Методика на обучението по български език и литература; хоспитиране в началното училище (БЕЛ); текуща педагогическа практика и стажантска педагогическа практика.

Участвала е 8 научни конференции и в 7 научноизследователски проекти.

Справката за цитирания включва 9, от които 5 в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 4 в нереферирани списания с научно рецензиране.

Активно работи със студенти като научен ръководител на 5-ма студенти, участвали в XXIII конференция за студентско научно творчество с международно участие, организирана от Бургаския свободен университет; научен ръководител на 2-ма студенти, участвали в Международен научен форум „Методология на педагогическите изследвания - традиционни и съвременни тенденции“ във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ и научен ръководител на 13 успешно защитили дипломанти.

Гл. ас. д-р Златина Димитрова е създател и ръководител на Студентски клуб „Мисия УЧИТЕЛ“, чиято дейност е впечатляваща.

Качеството на преподавателската ѝ дейност е оценено с висока оценка.

Носител е на престижни награди, присъдени ѝ за активна журналистическа дейност.

Член е на Съюза на българските журналисти и на Синдиката на българските учители

Учебно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р Златина Димитрова напълно отговаря на изискванията на обявения конкурс за „доцент”.

Съотношението между представените научни публикации (монографии, студия, статии, научни доклади и участие в конференции и проекти) показва успешно съчетаване на научноизследователска и преподавателска работа.

Заключение

Представената научна продукция и активната учебно-преподавателска дейност на гл. ас. д-р Златина Георгиева Димитрова напълно удовлетворяват изискванията за успешно представяне в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” в съответствие ЗРАСРБ и на Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в БСУ.

Направените констатации и оценки са основание да предложи на членовете на научното жури да избере **гл. ас. д-р Златина Георгиева Димитрова** за заемане на академичната длъжност „доцент” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна и начална училищна педагогика, медийна педагогика).

05.02.2020 г.
гр. В. Търново

Изготвил становището:
/проф. д-р Рени Христова-Коцева/